

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 7 lutego 2019 r. o sygn. akt X P 1053/18 Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z powództwa L. Ł. przeciwko Zespołowi Szkół (...) w Ł. im. (...) o odprawę rentową, zasądził od pozwanego Zespołu Szkół (...) w Ł. im. (...) na rzecz powoda L. Ł. kwotę 21.084 zł tytułem odprawy rentowej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 września 2016r. do dnia zapłaty.

Sąd Rejonowy wydał powyższe orzeczenie w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Dnia 1 kwietnia 2008 roku Zespół Szkół (...) im. (...) w Ł., reprezentowany przez dyrektora placówki zawarł z L. Ł. umowę o pracę na czas określony do dnia 30 czerwca 2008 roku. Następnie w dniu 1 lipca 2008 roku zawarto umowę na czas nieokreślony. L. Ł. pracował na stanowisku kierownika gospodarczego w pełnym wymiarze czasu pracy. Obecnie dyrektorem Zespołu Szkół jest I. M.. L. Ł. osiągał miesięczne wynagrodzenie brutto liczone jak ekwiwalent za urlop w wysokości 3.514 złotych.

Od dnia 14 lutego 2013 roku L. Ł. pełni społeczną funkcję członka Zarządu Wspólnoty Mieszkaniowej nieruchomości przy ul. (...) w Ł.. Nigdy nie był zatrudniony we Wspólnocie na umowę o pracę, nie wykonywał i nie wykonuje żadnych prac usługowych i zleconych na rzecz Wspólnoty Mieszkaniowej i nigdy nie pobierał żadnego wynagrodzenia od Wspólnoty.

Nieprzerwanie od dnia 24 marca 2015 roku do dnia 21 września 2015 roku L. Ł. przebywał na zwolnieniach lekarskich, wystawianych przez lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii. Od dnia 10 sierpnia 2015 roku L. Ł. pozostaje pod opieką Dziennego Oddziału (...) przy ul. (...) w Ł.. L. Ł. leczy się również na stawy biodrowe i kręgosłup. W 2016 roku przebył operację na staw biodrowy, zaś w 2017 roku zabieg założenia stentów na arterie serca.

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 20 sierpnia 2015 roku orzekł o celowości przyznania L. Ł. świadczenia rehabilitacyjnego w związku z ogólnym stanem zdrowia. W związku z tym decyzją z dnia 25 sierpnia 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 22 września 2015 roku do dnia 20 grudnia 2015 roku w wysokości 90% podstawy wymiaru.

Oświadczeniem z dnia 28 listopada 2015 roku pracodawca, Zespół Szkół (...) im. (...) w Ł., rozwiązał umowę o pracę z L. Ł. na podstawie art. 52 § 1 k.p. bez zachowania okresu wypowiedzenia, z powodu ciężkiego naruszenia podstawowych obowiązków pracowniczych. Powodem rozwiązania umowy w tym trybie było rażące niedbalstwo w prowadzeniu przez pracownika gospodarki drukami ścisłego zarachowania jakimi były druki świadectw szkolnych, polegające na różnicy pomiędzy ich ewidencją, a stanem faktycznym w przypadku 20 rodzajów druków. Pracodawca ponadto wskazał na szereg okoliczności towarzyszących – współprzyczyn – które miały stanowić o nienależytym wykonaniu przez powoda obowiązków służbowych, niewłaściwych relacjach ze współpracownikami oraz nagannej postawie.

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 26 stycznia 2016 roku orzekł o celowości przyznania L. Ł. świadczenia rehabilitacyjnego w związku z ogólnym stanem zdrowia. W związku z tym decyzją z dnia 11 lutego 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 21 grudnia 2015 roku do dnia 18 maja 2016 roku w wysokości 75% podstawy wymiaru.

Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 30 czerwca 2016 roku orzekła o celowości przyznania L. Ł. świadczenia rehabilitacyjnego w związku z ogólnym stanem zdrowia. W związku z tym decyzją z dnia 18 lipca 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 19 maja 2016 roku do dnia 17 lipca 2016 roku w wysokości 75% podstawy wymiaru.

Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 18 sierpnia 2016 roku orzekł o celowości przyznania L. Ł. świadczenia rehabilitacyjnego w związku z ogólnym stanem zdrowia. W związku z tym decyzją z dnia 23 sierpnia 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał mu prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 18 lipca 2016 roku do dnia 15 września 2016 roku w wysokości 75% podstawy wymiaru.

Decyzją z dnia 6 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał L. Ł. rentę od dnia 16 września 2016 roku, tj. od dnia zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego, do dnia 30 września 2017 roku. Wysokość miesięcznego świadczenia do wypłaty określono na kwotę 1.825,99 złotych.

Decyzją o ponownym ustaleniu renty z dnia 2 listopada 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił L. Ł. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 października 2017 roku, tj. od dnia nabycia uprawnień do renty, do dnia 30 listopada 2018 roku. Wysokość miesięcznego świadczenia do wypłaty określono na kwotę 1.833,82 zł.

Zarówno w okresie od 1 stycznia 2015 roku do dnia 28 listopada 2015 roku, jak i od 29 listopada 2015 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku L. Ł. nie był zatrudniony u innego pracodawcy na podstawie umowy o pracę ani nie pracował na podstawie innej umowy cywilnoprawnej.

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 14 czerwca 2017 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt X P 680/15 Sąd zasądził do Zespołu Szkół (...) w Ł. na rzecz L. Ł. kwotę 10.542 złotych tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia i oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że rażące niedbalstwo w prowadzeniu przez powoda gospodarki drukami ścisłego zarachowania stanowiło rażące naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych, zaś pozostałe przyczyny wskazane w oświadczeniu nie spełniały warunków określonych w art. 52 § 1 lub § 2 k.p. Sąd zasądził stosowne odszkodowanie, ponieważ rozwiązanie umowy o pracę z L. Ł. przez pracodawcę było obarczone wadą formalną w postaci braku zgody na dokonanie tej czynności ze strony odpowiedniej organizacji związkowej.

Strona pozwana wniosła od powyższego wyroku środek zaskarżenia, jednakże Sąd Okręgowy w Łodzi wyrokiem z dnia 30 października 2017 roku, wydanym w sprawie o sygnaturze akt VIII Pa 206/17 oddalił apelację pozwanego.

W dniu 26 marca 2018 roku dokonano sprostowania świadectwa pracy L. Ł. wydanego w dniu 16 grudnia 2015 roku, w ten sposób, że w punkcie trzecim świadectwa, dotyczącym ustania stosunku pracy, wpisano „rozwiązanie za wypowiedzeniem dokonany przez pracodawcę”, w miejsce art. 52 § 1 pkt 1 k.p.

Dnia 1 czerwca 2018 roku L. Ł. skierował drogą pocztową do Zespołu Szkół (...) w Ł. wniosek o wypłacenie odprawy emerytalno – rentowej. Pismo zostało odebrane przez placówkę w dniu 4 czerwca 2018 roku. W dniu 8 września 2018 roku L. Ł. skierował drogą pocztową do Zespołu Szkół (...) w Ł. wezwanie do zapłaty odprawy emerytalno – rentowej w wysokości 21.084 złotych wraz z odsetkami w wysokości 2.927,50 złotych w terminie 7 dni od otrzymania wezwania. Pismo zostało odebrane przez placówkę w dniu 12 września 2018 roku. W dniu 21 września 2018 roku L. Ł. skierował drogą pocztową do Zastępcy (...) (...) Urzędu Miasta Ł. prośbę o interwencję w sprawie wypłacenia mu odprawy emerytalno – rentowej. Pismo zostało odebrane w dniu 25 września 2018 roku. W odpowiedzi poinformowano L. Ł., że Wydział (...) nie ingeruje w prawa i obowiązki między pracownikiem i pracodawcą, zaś z informacji uzyskanej od pracodawcy wynika, iż stoi on na stanowisku, że odprawa emerytalna L. Ł. nie przysługuje.

W dniu 21 września 2018 roku L. Ł. zgłosił drogą elektroniczną do Okręgowego (...) w Ł. skargę na Zespół Szkół (...) w Ł., dotyczącą niewypłacenia mu odprawy emerytalno – rentowej. Państwowa (...) w Ł. po przeprowadzonej kontroli stanęła na stanowisku, że L. Ł. przysługuje odprawa rentowa w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia.

Art. 12 ust. 1 pkt 4 Ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach, prowadzonych przez miasto Ł. z dnia 9 czerwca 2009 roku stanowi, że

pracownikom w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 20 lat. Przy ustalaniu okresu zatrudnienia uprawniającego do odprawy stosuje się odpowiednio zasady obowiązujące przy ustalaniu okresów uprawniających do dodatku za wieloletnią pracę (art. 12 ust. 2 układu), a odprawę oblicza się według zasad określonych w § 14 - § 17 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. Nr 2, poz. 14 z późn. zm.) (art. 12 ust. 3 układu).

Zanim L. Ł. podjął pracę w Zespole Szkół (...) im. (...) w Ł. pracował w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., w (...) Zakładach (...), w Wojewódzkiej (...) w Ł. i w PPHU (...) w W. (...). Łącznie L. Ł. przepracował 36 lat, 11 miesięcy i 2 dni.

Od dnia 29 kwietnia 2018 roku L. Ł. przebywa na emeryturze.

Sąd Rejonowy podkreślił, że powyższy stan faktyczny ustalił na podstawie dokumentów, które zostały zgromadzone w toku postępowania. Dokumenty te nie były kwestionowane przez strony, zostały sporządzone przez uprawnione organy i w granicach obowiązującego prawa. Sąd meriti wskazał, że nie miał również wątpliwości co do ich rzetelności. Jednocześnie Sąd I instancji uznał za wiarygodny dowód z przesłuchania stron, bowiem depozycje powoda i pozwanej korelowały z pozostałym materiałem dowodowym. Zasadniczą częścią stanu faktycznego była między stronami bezsporna, a toczące się postępowanie sprowadzało się do przedstawienia określonej argumentacji prawnej stron. Z tego powodu dla poczynienia ustaleń faktycznych przedmiotowej sprawy nieprzydatne okazały się dowody w postaci protokołów ze sprawy o sygnaturze akt X P 680/15, jak i ustne motywy orzeczenia przedstawione w sprawie X P 201/15, bowiem nie miały znaczenia dla zapadłego w przedmiotowej sprawie rozstrzygnięcia.

Sąd Rejonowy wskazał, że oddalił wnioski dowodowe strony pozwanej o przesłuchanie świadków, gdyż okoliczności na jakie mieli zeznawać nie stanowiły o zagadnieniach niniejszego postępowania. Kwestie podstaw faktycznych zwolnienia powoda i okoliczności uzyskania przez powoda ochrony związkowej były już przedmiotem rozstrzygnięcia sprawy o sygnaturze akt X P 680/15, zakończonej prawomocnym wyrokiem, którym Sąd I instancji, wraz z uzasadnieniem, w przedmiotowej sprawie dysponował.

W tak ustalonym stanie faktycznym i po wskazanej powyżej ocenie dowodów Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest zasadne i jako takie zasługuje na uwzględnienie w całości.

Sąd meriti wskazał, że jak stanowi art. 92/1 § 1 k.p. pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia. Pracownik, który otrzymał odprawę, nie może ponownie nabyć do niej prawa (art. 92/1 § 2 k.p.). Sąd I instancji wskazał, że z literalnego brzmienia art. 92/1 § 1 k.p. wyprowadzić można cztery przesłanki nabycia prawa do odprawy pieniężnej: spełnienie przez pracownika warunków uprawniających do jednego z tych świadczeń, przejście na emeryturę lub rentę, rozwiązanie stosunku pracy oraz związek między rozwiązaniem stosunku pracy i przejściem na emeryturę lub rentę. Ostatnia z nadmienionych przesłanek stanowiła oś sporu przedmiotowego procesu.

Kluczowa dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy według Sądu Rejonowego okazała się wykładnia „związku”, w jakim musi pozostawać ustanie stosunku pracy z przejściem na rentę, aby pracownik mógł nabyć prawo do jednorazowej odprawy z tego tytułu. Sąd Najwyższy przyjął koncepcję, zgodnie z którą pojęcie „związku” ustania stosunku pracy z przejściem na emeryturę lub rentę należy interpretować szeroko, a zatem w taki sposób, że związkiem tym może być związek czasowy, związek przyczynowy, jak również związek funkcjonalny, przy czym możliwe są również kombinacje różnych związków w zależności od sytuacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 grudnia 1993 r., I PRN 111/93, OSNCP 1994 nr 12, poz. 243). Podzielił przy tym również pogląd wyrażony w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 1 kwietnia 2015 r., II PK 136/14 (LEX nr 1666017), zgodnie z którym związek między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do emerytury lub renty, może mieć charakter przyczynowy (rozwiązanie stosunku pracy następuje dlatego, że pracownikowi przysługuje prawo do świadczenia), czasowy (rozwiązanie stosunku pracy zbiega się w czasie z nabyciem prawa do świadczenia niezależnie od przyczyny rozwiązania stosunku pracy), bądź czasowo-przyczynowy

(przyczyną rozwiązania stosunku pracy jest nabycie prawa do emerytury lub renty i rozwiązanie następuje w chwili przyznania świadczenia). Między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do świadczenia może zachodzić także związek funkcjonalny, gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje przed spełnieniem warunków uprawniających do emerytury lub renty inwalidzkiej, ale nabycie prawa do jednego z tych świadczeń i przyznanie świadczenia po ustaniu zatrudnienia jest konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej rozwiązanie stosunku pracy (por. także orzecznictwo przywołane w powołanym wyroku Sądu Najwyższego).

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r. III ZP 18/99 stwierdzono, że pracownikowi, który przeszedł na rentę inwalidzką (rentę z tytułu niezdolności do pracy) po rozwiązaniu się umowy o pracę na czas określony, przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna na podstawie art. 92/1 § 1 KP, gdy pracownik stał się niezdolny do pracy wskutek choroby stwierdzonej w czasie zatrudnienia i prowadzącej, po nieprzerwanym okresie pobierania zasiłku chorobowego, do przyznania mu renty.

W ocenie Sądu I instancji podobne okoliczności zmaterializowały się w przedmiotowej sprawie. Powód w trakcie zatrudnienia w Zespole Szkół (...) w Ł. nieprzerwanie od dnia 24 marca 2015 roku do dnia 21 września 2015 roku przebywał na zwolnieniach lekarskich, wystawianych przez lekarzy specjalistów w dziedzinie psychiatrii. Następnie mocą decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 25 sierpnia 2015 roku uzyskał prawo do świadczenia rehabilitacyjnego za okres od 22 września 2015 roku do dnia 20 grudnia 2015 roku. W międzyczasie, bo oświadczeniem z dnia 28 listopada 2015 roku pracodawca rozwiązał umowę o pracę z L. Ł. na podstawie art. 52 § 1 k.p. bez zachowania okresu wypowiedzenia. Po 20 grudnia 2015 roku powód w dalszym ciągu pobierał świadczenia rehabilitacyjne w sposób nieprzerwany. Następnie decyzją z dnia 6 października 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał L. Ł. rentę od dnia 16 września 2016 roku, tj. od dnia zaprzestania pobierania świadczenia rehabilitacyjnego, do dnia 30 września 2017 roku, a decyzją z dnia 2 listopada 2017 roku o ponownym ustaleniu renty Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił L. Ł. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia 1 października 2017 roku do dnia 30 listopada 2018 roku.

W świetle powyższych ustaleń stwierdzić należy, zdaniem Sądu I instancji, że powód stał się niezdolny do pracy wskutek choroby stwierdzonej w czasie zatrudnienia i prowadzącej, po nieprzerwanym okresie pobierania zasiłku chorobowego, do przyznania mu renty. Nie ma przy tym znaczenia, jak podnosi strona pozwana, że uprawnienie do nabycia renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy nastąpiło dopiero 11 miesięcy po rozwiązaniu z powodem stosunku pracy. W niniejszym stanie faktycznym Sąd Rejonowy dopatrył się związku funkcjonalnego o jakim mowa w art. 92/1 § 1 k.p., ponieważ co prawda rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło przed spełnieniem warunków uprawniających powoda do renty inwalidzkiej, ale nabycie prawa do tego świadczenia i jego przyznanie po ustaniu zatrudnienia było konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej rozwiązanie stosunku pracy.

Przy wydaniu zapadłego rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy miał na uwadze uchwałę Sądu Najwyższego 7 sędziów z dnia 28 czerwca 2017 r. wydaną w sprawie III PZP 1/17, w której stwierdzono, że rozwiązanie stosunku pracy na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p. nie wyklucza prawa pracownika samorządowego do jednorazowej odprawy emerytalnej przewidzianej w art. 36 ust. 2 w związku z art. 38 ust. 3 i 5 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 902), a które to orzeczenie znajduje swoje zastosowanie w przedmiotowej sprawie. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, zgodnie z którym odprawa emerytalno-rentowa ma przede wszystkim powszechny, quasi socjalny charakter. Jest świadczeniem kompensacyjnym, mającym na celu zmniejszenie niedogodności dla pracownika związanych z zakończeniem zatrudnienia i przejściem emeryturę, zawierającym jednak w sobie pewne elementy gratyfikacji za dotychczas wykonywaną pracę.

Na zakończenie rozważań dotyczących prawa do odprawy Sąd Najwyższy wskazał jeszcze, że rozwiązanie umowy o pracę w trybie art. 52 § 1 k.p. nie wyłącza samo w sobie prawa do odprawy w związku z przejściem pracownika na emeryturę lub rentę oraz nie oznacza, że pracownik, z którym rozwiązano umowę o pracę w tym trybie zawsze taką odprawę otrzyma. Na fragment ten wskazywał również pozwany, jednakże zdaje się on tracić z pola uwagi fakt, że ostatecznie z L. Ł. nie rozwiązano umowy o pracę w trybie dyscyplinarnym. Prawomocnym wyrokiem Sądu

Rejonowego uznano bowiem, że rozwiązanie z powodem umowy o pracę bez wypowiedzenia było niezgodne z prawem, abstrahując od przyczyn leżących u podstaw tego orzeczenia.

Strona pozwana podnosiła zarzut zawarty w art. 8 k.p., który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Sąd Rejonowy podkreślił, że należy mieć na uwadze, iż orzekanie na podstawie tego artykułu zawsze prowadzi do osłabienia zasady pewności prawa, które z formalnego punktu widzenia było legalnie zastosowane. Dlatego uwzględnienie konstrukcji nadużycia prawa jest możliwe zupełnie wyjątkowo ze względu na szczególnie istotne usprawiedliwienie etyczne, moralne lub obyczajowe, które powinno być uwzględnione w konkretnych okolicznościach sprawy. Rygorystyczność stosowania nadmienionej konstrukcji prawnej pozostaje tym bardziej wzmocniona, jeśli weźmie się pod uwagę, że odprawa emerytalno-rentowa ma na celu złagodzenie skutków utraty pracy i przejścia na rentę. To jest jej ratio i ten cel wyłącza możliwość oceny roszczenia o odprawę z punktu widzenia niezgodności z zasadami współżycia społecznego z powołaniem się na sposób i przyczynę rozwiązania stosunku pracy, jako jedyne elementy mające świadczyć o nadużyciu prawa. Z założenia bowiem odprawa emerytalno - rentowa nie jest powiązana ze sposobem i przyczyną ustania stosunku pracy, nie spełnia funkcji wychowawczej lecz ma charakter kompensacyjny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2009 r. II PK 238/08, LEX nr 707872).

W świetle powyższych rozważań, w ocenie Sądu I instancji, uwypuklić należało, że tylko niewielka część przyczyn uzasadniających dyscyplinarne zakończenie stosunku pracy znalazła swoje potwierdzenie w rzeczywistości. W uzasadnieniu wyroku Sądu Rejonowego z dnia 14 czerwca 2017 roku (X P 680/15) wskazano, że rażące naruszenie podstawowych obowiązków pracowniczych stanowiło wyłącznie rażące niedbalstwo w prowadzeniu przez L. Ł. gospodarki drukami ścisłego zarachowania. Pozostałe zaś przyczyny wskazane w oświadczeniu pracodawcy nie spełniały warunków określonych w art. 52 § 1 lub § 2 k.p. Biorąc powyższe pod uwagę Sąd nie znalazł podstaw do tego, by uwzględnić zarzut strony pozwanej oparty o art. 8 k.p. Zdaniem Sądu przyczyna rozwiązania stosunku pracy z powodem, jako jedyny element mający świadczyć o nadużyciu prawa, jest w tym stanie rzeczy niewystarczająca.

Konstatując powyższą argumentację Sąd Rejonowy uznał, że roszczenie powoda podlegało uwzględnieniu nie tylko co do zasady, ale również co do wysokości.

W art. 92¹ § 1 k.p. został ustalony minimalny standard uprawnień płacowych pracownika z tytułu rozwiązania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę. Przewidziana w tym przepisie odprawa emerytalna lub rentowa jest świadczeniem powszechnym, ustawowo gwarantowanym, a jej wysokość odpowiada jednomiesięcznemu wynagrodzeniu za pracę pracownika i jest niezależna od posiadanego przez uprawnionego stażu zatrudnienia. Jest to świadczenie, które każdy pracownik powinien otrzymać raz w życiu, gdy traci swój status pracowniczy w związku z przejściem na rentę lub emeryturę. W układach zbiorowych pracy i regulaminach wynagradzania można jednak ukształtować zasady nabywania prawa do tego świadczenia i ustalania jego wysokości w sposób korzystniejszy dla pracowników od wynikającego z powołanego przepisu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2015 r. I PK 1/15 LEX nr 1959540). Sytuacja ta znalazła swoje odzwierciedlenie w niniejszej sprawie bowiem powód podlegał Ponadzakładowemu układowi zbiorowemu pracy dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach, prowadzonych przez miasto Ł. z dnia 9 czerwca 2009 roku. Art. 12 ust. 1 pkt 4 tego aktu prawnego stanowi, że pracownikom w związku z przejściem na emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przysługuje jednorazowa odprawa pieniężna w wysokości sześciomiesięcznego wynagrodzenia, jeżeli pracownik był zatrudniony co najmniej 20 lat. Przy ustalaniu okresu zatrudnienia uprawniającego do odprawy stosuje się odpowiednio zasady obowiązujące przy ustalaniu okresów uprawniających do dodatku za wieloletnią pracę (art. 12 ust. 2 układu), a odprawę oblicza się według zasad określonych w § 14 - § 17 rozporządzenia ministra pracy i polityki społecznej z dnia 8 stycznia 1997 roku w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz.U. Nr 2, poz. 14 z późn. zm.) (art. 12 ust. 3 układu). W świetle ustaleń dotyczących czasu zatrudnienia L. Ł. oraz osiąganego przez niego wynagrodzenia

Sąd I instancji zasądził od Zespołu (...) w Ł. na rzecz powoda kwotę 21.084 zł tytułem odprawy rentowej (3.514 złotych x 6 miesięcy).

O odsetkach Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 455 k.c. w zw. z art. 300 k.p., który stanowi, że jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Z istoty roszczenia o odprawę rentową wynika, że staje się ono wymagalne w chwili „przejścia na rentę”. Termin ten uzależniony jest więc od zaistnienia określonego zdarzenia prawnego, prawo do odprawy powstaje bowiem w dacie przyznania prawa do renty.

Sąd I instancji wskazał, że powód przeszedł na rentę z tytułu niezdolności do pracy z dniem 16 września 2016 roku i od tej daty była wymagalna odprawa rentowa. Żądanie pozwu nie dotyczyło więc okresu sprzed dnia wymagalności roszczenia, dlatego Sąd Rejonowy zasądził wskazaną powyżej kwotę świadczenia głównego wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17 września 2016 roku do dnia zapłaty.

Wobec powyższej argumentacji faktycznej i jurydycznej Sąd I instancji doszedł do przekonania, że roszczenie powoda, w zakresie przyznania mu prawa do odprawy rentowej na podstawie art. 92¹ § 1 k.p. jest w pełni uzasadnione.

Rozstrzygnięcie o kosztach zapadło zgodnie z dyspozycją art. 113 § 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 2018 poz. 300 t.j.), zgodnie z którym kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąża przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu.

Wobec powyższego Sąd Rejonowy nakazał pobrać od Zespołu Szkół (...) w Ł. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi kwotę 1.055 złotych tytułem opłaty od pozwu, od uiszczenia której powód był zwolniony z mocy ustawy. Wysokość obciążających pozwanego kosztów sądowych w niniejszej sprawie odpowiada 5% zasądzonej na rzecz powoda kwoty, po zaokrągleniu do pełnego złotego (art. 13 ust. 1 i art. 21 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych).

O rygorze natychmiastowej wykonalności Sąd meriti orzekł na podstawie art. 477² § 1 k.p.c.

Apelację od w/w wyroku złożyła strona pozwana, reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika i zaskarżyła w/w wyrok w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. Naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 k.p.c. poprzez:

- sprzeczne z logiką oraz zebrany w sprawie materiałem dowodowym, zwłaszcza zwolnieniami lekarskimi oraz zeznaniami powoda uznanie, że w okresie przed zwolnieniem z pracy powód leczył się z innych przyczyn niż psychiatryczne,

- sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym - dokumentacją ZUS i zwolnieniami lekarskimi oraz zeznaniami powoda uznanie, że nieobecność w pracy od dnia 24 marca 2015 r. do dnia zwolnienia z pracy była spowodowana tymi samymi schorzeniami, które doprowadziły do uznania powoda za niezdolnego do pracy i przyznania mu renty;

a w konsekwencji,

2. naruszenie przepisów prawa materialnego - to jest art. 92¹ § 1 k.p. poprzez uznanie, że w sprawie zachodzi związek funkcjonalny między rozwiązaniem bez wypowiedzenia umowy o pracę przez pracodawcę a nabyciem prawa do renty.

W konsekwencji skarżąca wniosła o:

- zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa, ewentualnie

- zwrot sprawy do ponownego rozpoznania ze względu na brak rozpoznania istoty sprawy
- zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm przepisanych.

Odpowiadając na apelację pozwanej strona powodowa wniosła o jej oddalenie w całości jako bezpodstawnej.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie należy podnieść, że postępowanie apelacyjne ma charakter kontrolny, ale jest także kontynuacją postępowania przed sądem pierwszej instancji i zmierza do ponownego merytorycznego rozpoznania sprawy. Wiąże się z tym możliwość, a niekiedy konieczność prowadzenia przez sąd drugiej instancji postępowania dowodowego. Następnie sąd drugiej instancji dokonuje samodzielnej oceny dowodów zgromadzonych przez sąd pierwszej instancji oraz przeprowadzonych przed sądem odwoławczym, a także ustala podstawę faktyczną rozstrzygnięcia (por. wyrok Sądu Najwyższego z 6 października 2016r. III UK 270/15 Lex nr 2139253).

Rozpoznając apelację strony powodowej Sąd Okręgowy uznał, że orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe albowiem odpowiada prawu.

Sąd I instancji poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne w zakresie zgłoszonego roszczenia, a ocena dowodów nie narusza zasad określonych w art. 233 k.p.c. i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i obowiązujących przepisach prawa.

Z uwagi na powyższe Sąd II instancji zasadniczo aprobując i przyjmując ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, jako własne, jednocześnie stwierdził, że nie zachodzi obecnie potrzeba powielania w tym miejscu tych ustaleń. Wskazać należy, że w myśl utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jeżeli uzasadnienie orzeczenia pierwszoinstancyjnego sporządzonego zgodnie z wymaganiami art.328§2 k.p.c. spotyka się z aprobatą sądu drugiej instancji to wystarczy, że da on temu wyraz w treści uzasadnienia swego orzeczenia, bez powtarzania szczegółowych ustaleń faktycznych i wnioskowań prawniczych zawartych w motywach zaskarżonego orzeczenia (vide wyrok SN z 5.11.1998r., I PKN 339/98, OSNAPiUS 1999/24/, por. postanowienie SN z 22 kwietnia 1997 r., sygn. akt II UKN 61/97 - OSNAP 1998 r. Nr 3, poz. 104; wyrok SN z 8 października 1998 r., sygn. akt II CKN 923/97 - OSNC 1999 r., z. 3, poz. 60; wyrok SN z 12 stycznia 1999 r., sygn. akt I PKN 21/98 - OSNAP 2000, Nr 4, poz. 143).

Sąd odwoławczy podziela również prezentowane rozważania prawne i przytoczone przez Sąd Rejonowy na poparcie swoje stanowiska tezy z orzecznictwa Sądu Najwyższego.

W ocenie Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie celowe było jedynie w bardzo niewielkim zakresie uzupełnienie materiału dowodowego.

Dodatkowo ustalono, w oparciu o dokumentację medyczną z akt ZUS powoda L. Ł., a także o informacje udzielone przez organ rentowy w piśmie z dnia 22.10.2021 r., że w postępowaniach orzeczniczych zainicjowanych wnioskami L. Ł. z 1.09.2016 r. i 21.09.2017 r. o rentę z tytułu niezdolności do pracy, Lekarze Orzecznicy ZUS wydali dwa orzeczenia lekarskie będące podstawą do przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Lekarz Orzecznik ZUS w dniu 21.09.2016 r. rozpoznał u wnioskodawcy zaburzenia lękowo-depresyjne; zaburzenia adaptacyjne; nadciśnienie tętnicze wyrównane; cukrzycę typu 2 insulinozależną chwiejną; zespół bólowy kręgosłupa szyjnego, zmiany zwyrodnieniowe stawu barkowego prawego i kręgosłupa lędźwiowego bez istotnego ograniczenia ruchomości, dna moczanową; otyłość i uznał, że jest on osobą częściowo niezdolną do pracy do dnia 30.09.2017 r.

(pismo ZUS z dnia 22.10.2021 r., opinia i orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS w dokumentacji medycznej i załączonych aktach ZUS k. 174)

Następnie Lekarz Orzecznik ZUS w dniu 13.10.2017 r. rozpoznał u wnioskodawcy zaburzenia depresyjno-lękowe; zaburzenia adaptacyjne; zmiany zwyrodnieniowe stawów biodrowych, po protezoplastyce lewego (01.2017 r.) z kwalifikacją do protezoplastyli prawostronnej; wielopoziomowe zmiany zwyrodnieniowo- dyskopatyczne kręgosłupa bez istotnego upośledzenia sprawności ruchowej i objawów korzeniowych; nadciśnienie tętnicze chwiejne, cukrzycę bez istotnych powikłań narządowych, przebytą obustronną operację zespołu cieśni nadgarstka i zaćmy, niedosłuch z zachowaną społeczną wydolnością słuchu, otyłość i uznał, że jest on częściowo niezdolny do pracy do 30.11.2018 r.

(pismo ZUS z dnia 22.10.2021 r., opinia i orzeczenie Lekarza Orzecznika ZUS w dokumentacji medycznej i załączonych aktach ZUS k. 174)

W obu przypadkach przyczyną zasadniczą orzeczonej częściowej niezdolności do pracy były przyczyny psychiatryczne, tj. zaburzenia lękowo-depresyjne i zaburzenia adaptacyjne.

(pismo ZUS z dnia 22.10.2021 r.)

Mając na względzie prawidłowe ustalenia dokonane przez Sąd Rejonowy oraz powyższe, dodatkowo poczynione na etapie postępowania odwoławczego, Sąd Okręgowy w niniejszym składzie, doszedł do przekonania, że należało pominąć dowód z opinii biegłego psychiatry R. Ż. jako zbędny do dokonania rozstrzygnięcia.

Przedmiotowy dowód nie ma żadnego znaczenia dla merytorycznego i prawidłowego orzekania, a okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia zostały dostatecznie wyjaśnione na podstawie całokształtu pozostałych zgromadzonych w sprawie dowodów, które pozwalały na wydanie wyroku. Jak trafnie zważył Sąd Rejonowy zasadniczą część stanu faktycznego była między stronami bezsporna, a istniejący między stronami spór miał w istocie charakter prawny.

Zdaniem Sądu II w niniejszym postępowaniu **istotne bowiem było jedynie ustalenie istnienia samego związku** (rozumianego szeroko, w tym jako związku funkcjonalnego) między przejściem powoda na rentę z ustaniem stosunku pracy, bez względu na przyczynę, o czym szczegółowo poniżej.

Odnosząc się do zarzutów apelacji stwierdzić należy, że są one całkowicie chybione.

Zawarta w uzasadnieniu apelacji argumentacja strony skarżącej sprowadza się głównie do zarzutu błędnej oceny materiału dowodowego, co w konsekwencji miało doprowadzić do naruszenia prawa materialnego (art. 91¹ § 1 kp) z uwagi na błędne uznanie, że spełnione zostały przesłanki do uzyskania przez powoda odprawy rentowej.

Zgodnie z treścią art. 233 § 1 kpc Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów, według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Z kolei w świetle zaś art. 328 § 2 k.p.c., uzasadnienie wyroku powinno zawierać wskazanie podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, a mianowicie: ustalenie faktów, które sąd uznał za udowodnione, dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, oraz wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa.

Oznacza to, że wszystkie ustalone w toku postępowania fakty powinny być brane pod uwagę przy ocenie dowodów, a tok rozumowania Sądu powinien znaleźć odzwierciedlenie w pisemnych motywach wyroku. W ocenie Sądu Okręgowego skuteczny zarzut przekroczenia granic swobody w ocenie dowodów może mieć miejsce tylko w okolicznościach szczególnych. Dzieje się tak w razie pogwałcenia reguł logicznego rozumowania bądź sprzeniewierzenia się zasadom doświadczenia życiowego (por. wyrok SN z 6.11.2003 r. II CK 177/02 niepubl.). Dla skuteczności zarzutu naruszenia swobodnej oceny dowodów nie wystarcza zatem stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest bowiem wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać jakie kryteria oceny dowodów naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Ponadto jeżeli z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem

życiowym, to dokonana ocena nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego można było wysnuć wnioski odmienne (postanowienie SN z 23.01.2001 r. IV CKN 970/00, niepubl. wyrok SN z 27.09.2002 r. II CKN 817/00).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 stycznia 2004r. w sprawie II CK 349/2002 to zasadniczo na stronach postępowania spoczywa obowiązek dostarczenia materiału procesowego. To strony mają dążyć do wyjaśnienia wszystkich istotnych okoliczności sprawy, nie mogą być bierne i liczyć na skorzystanie ze środka odwoławczego. Ponadto, w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2007r. II CSK 332/2007 podniesiono, że powód powinien udowodnić fakty pozytywne, które stanowią podstawę jego powództwa, a pozwany, jeżeli faktów tych nie przyznaje ma obowiązek udowodnienia okoliczności niweczących prawo powoda.

Zdaniem Sądu Okręgowego dokonana przez Sąd I instancji ocena zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego jest – wbrew twierdzeniom strony apelującej – prawidłowa. Zarzuty skarżącego sprowadzają się w zasadzie jedynie do polemiki ze stanowiskiem Sądu I instancji i interpretacją dowodów dokonaną przez ten Sąd i jako takie nie mogą się ostać. Apelujący przeciwstawia bowiem ocenie dokonanej przez Sąd I instancji swoją analizę zgromadzonego materiału dowodowego. Jednocześnie jednak w apelacji strona pozwana skutecznie nie wykazała, że materiał dowodowy w sprawie był oceniony nieprawidłowo, a ostatecznie wywiedzione przez Sąd wnioski były nielogiczne i wewnętrznie sprzeczne.

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy poczynione zostały na podstawie wszechstronnej analizy dowodów, których ocena nie wykazała błędów natury faktycznej, czy logicznej, znajdując swoje odzwierciedlenie w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

Sąd Rejonowy wskazał, jakie fakty uznał za udowodnione oraz na czym oparł poszczególne ustalenia, wskazał również wnioski, jakie wyprowadził z dokonanych ustaleń, opierając na nich swoje merytoryczne rozstrzygnięcie, co zostało zawarte w obszernych, dokładnych i logicznych wywodach uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia.

Sąd I instancji w pełni prawidłowo uznał, na podstawie całokształtu materiału dowodowego, że spełnione zostały przesłanki do uzyskania przez powoda odprawy rentowej .

Odmienne ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego przedstawiona przez stronę pozwaną, a w zasadzie odmienne wnioski wyprowadzone na podstawie tych samych okoliczności, pozostają jedynie w sferze dyskusji i nie są wystarczające do uznania, że Sąd Rejonowy dopuścił się obrazy przepisów postępowania, a jego ocena jest dowolna. W ocenie Sądu Okręgowego skarżący nie sprostał wykazaniu za pomocą argumentów jurydycznych wadliwości oceny dokonanej przez Sąd I instancji.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej oceny powództwa pod względem materialno - prawnym, zaś jego rozważania w tym zakresie są prawidłowe i wynikają zarówno z prawidłowych ustaleń faktycznych, jak i z przeprowadzonej oceny dowodów zebranych w toku procesu. Niezasadne są w tym zakresie zarzuty naruszenia przez Sąd przepisu art. 91¹ § 1 k.p.

Faktycznie spór w niniejszej sprawie pomiędzy stronami dotyczył bowiem okoliczności, czy istniał związek między ustaniem stosunku pracy powoda L. Ł. u skarżącego a jego przejściem na rentę.

Stosownie do treści art. 92¹ §1 kp pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia, przy czym – stosownie do treści art. 92¹ § 2 k.p. – pracownik, który otrzymał odprawę, nie może ponownie nabyć do niej prawa.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 7 stycznia 2000 r. wydanej w sprawie III ZP 18/99: „Wprowadzenie do Kodeksu pracy powyższego unormowania (art. 92¹ k.p.) oznacza, że odprawa nabrała charakteru powszechnego świadczenia, to jest świadczenia przysługującego wszystkim pracownikom, których stosunek pracy ustał w warunkach

określonych tym przepisem. Brak innych - poza przewidzianymi w art. 92¹ k.p. - warunków nabycia prawa do odprawy uzasadnia tezę, że omawiane świadczenie przysługuje bez względu na rodzaj umowy o pracę (terminowa czy bezterminowa), przyczynę niezdolności do pracy (ogólny stan zdrowia, choroba zawodowa czy wypadek przy pracy), zakres tej niezdolności (całkowita czy częściowa), charakter renty (stała czy okresowa).”

Ustawodawca w omawianym przepisie nie tylko zaznaczył powszechność świadczenia jakim jest odprawa, ale także w art. 92 par 2¹ kp postanowił, że świadczenie to ma charakter jednorazowy. Omawiany przepis zawiera ogólną regulację ustanawiającą prawo pracownika do odprawy emerytalnej/rentowej, w której zawarte zostały minimalne uprawnienia pracownika z tytułu rozwiązania stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę, które to uprawnienia w układach zbiorowych pracy i regulaminach wynagradzania mogą być – co oczywiste – ukształtowane w sposób korzystniejszy dla pracownika.

W świetle powołanych przepisów nie budzi wątpliwości, iż przesłanką nabycia przez pracownika prawa do odprawy emerytalnej/rentowej jest: spełnienie przez pracownika warunków uprawniających do emerytury/renty, przejście na emeryturę/rentę, rozwiązanie stosunku pracy z pracodawcą, istnienie związku przyczynowego między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę/rentę.

Omawiając przesłanki odprawy emerytalnej lub rentowej stwierdzić należy, że ustawodawca w kodeksie pracy postanowił, że warunkiem przyznania prawa do odprawy jest „ustanie” stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę lub rentę. Poprzez ustanie stosunku pracy rozumie się rozwiązanie stosunku pracy zarówno wskutek złożenia oświadczeń woli stron, jak i wskutek innych zdarzeń prawnych. Ustanie stosunku pracy jest więc pojęciem szerszym aniżeli rozwiązanie umowy o pracę. Ustanie stosunku pracy może być spowodowane zarówno rozwiązaniem umowy za porozumieniem stron, wypowiedzeniem przez jedną ze stron czy też upływem czasu na jaki umowa była zawarta /porównaj Komentarz do Kodeksu Pracy, Michał Culepa ABC, numer 68986/. W rozumieniu cytowanych przepisów przejście na emeryturę czy rentę nie musi być więc wyłączną przyczyną ustania stosunku pracy.

Jak przy tym wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11.10.2007 r. w sprawie III PK 40/07, opubl. LEX nr 338805, użyte w art. 92¹ § 1 k.p. sformułowanie „przejście na emeryturę/rentę” oznacza zamianę statusu pracownika lub pracownika- rencisty na status wyłącznie rencisty, w związku z czym przewidziana w tym przepisie odprawa rentowa przysługuje pracownikowi, jeżeli rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w związku z tak rozumianym przejściem pracownika na rentę, choćby ją wcześniej pobierał, chyba że już wcześniej skorzystał z uprawnienia do tej odprawy.

Sąd Okręgowy podziela utrwalony w orzecznictwie pogląd, iż decydujące znaczenie dla nabycia prawa do odprawy emerytalnej lub rentowej ma przejście na emeryturę lub rentę połączone z definitywnym ustaniem stosunku pracy, czyli zmiana pracowniczego statusu prawnego na status emeryta lub rencisty przez pracownika, który w związku z ustaniem stosunku pracy korzysta z uzyskanych uprawnień emerytalnych lub rentowych. Przyczyna ustania lub rozwiązania stosunku pracy, nie pozbawia pracownika prawa do przysługującej mu powszechnej i jednorazowej odprawy emerytalnej lub rentowej, skoro art. 92/1 § 1 kp uzależnia prawo do tej odprawy od przejścia na emeryturę lub rentę w związku z ustaniem stosunku pracy, bez względu na przyczynę. Takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy m.in. w wyroku z dnia 2 marca 2010r. sygn.. IIPK 239/09. ,w wyroku z dnia 28 lipca 1999 r., I PKN 174/99.

W świetle zapisu art. 92¹ §1 kp jednym z warunków koniecznych do uzyskania odprawy jest ustanie stosunku pracy w związku z przejściem na emeryturę (rentę). Orzecznictwo dotyczące kwestii związanych z nabyciem prawa do odprawy emerytalnej (rentowej) przyjmuje, że pracownik nabywa prawo do odprawy emerytalnej lub rentowej wówczas, gdy staje się emerytem lub rencistą w związku z ustaniem stosunku pracy, przy czym związek ten może być rozumiany w sposób wieloraki (vide uzasadnienie wyroku SA w Warszawie z dnia 26.07.2018r. sygn. akt III APa 53/17).

Związek przyczynowy pomiędzy ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę czy rentę jest kolejną przesłanką prawa do odprawy. Związek powyższy może mieć charakter czasowy wówczas, gdy rozwiązanie umowy zbiega się z nabyciem prawa do świadczenia, bądź charakter przyczynowy – ustanie umowy następuje z tego względu, że pracownikowi przysługuje prawo do świadczenia, czasowo – przyczynowy, gdzie przyczyną rozwiązania umowy jest

nabycie prawa do świadczenia bądź ostatecznie funkcjonalny, oznaczający to, że ustanie stosunku pracy definitywnie zmienia status osoby pracującej na status emeryta czy rencisty.

Podkreślić w tym miejscu należy, że związek między ustaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę/rentę jest ujmowany szeroko w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Nabycie prawa do tego świadczenia, jak słusznie uznał Sąd Rejonowy, nie musi wobec tego stanowić przyczyny rozwiązania stosunku pracy. Związek między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do renty może mieć charakter przyczynowy (rozwiązanie stosunku pracy następuje dlatego, że pracownikowi przysługuje prawo do świadczenia), czasowy (rozwiązanie stosunku pracy zbiega się w czasie z nabyciem prawa do świadczenia niezależnie od przyczyny rozwiązania stosunku pracy), bądź czasowo-przyczynowy (przyczyną rozwiązania stosunku pracy jest nabycie prawa do emerytury lub renty i rozwiązanie następuje w chwili przyznania świadczenia). **Między rozwiązaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do świadczenia może zachodzić także związek funkcjonalny, gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje przed spełnieniem warunków uprawniających do emerytury/renty, ale nabycie prawa do tego świadczenia i przyznanie świadczenia po ustaniu zatrudnienia jest konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej rozwiązanie stosunku pracy.** (tak wyrok z dnia 8 grudnia 1993 r., I PRN 111/93, OSNCP rok 1994, z. 12, poz. 243; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99, OSNP 2000 nr 24, poz. 888; także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 149/10, i tam powołane orzecznictwo).

Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie uznał, że **związek czasowy lub funkcjonalny między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę/rentę zostaje zachowany w pewnych wypadkach także wtedy, gdy spełnienie warunków uzyskania emerytury/renty nastąpiło po rozwiązaniu stosunku pracy, jeśli spełnienie wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury/renty nie nastąpiło w dniu rozwiązania stosunku pracy, lecz w niedalekiej przyszłości po tej dacie** (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2011 r., II PK 224/10).

Sąd Rejonowy trafnie uwypuklił zatem okoliczność, iż użyty w przepisie art. 92¹ §1 kp zwrot "w związku" jest szerszy od wyrażenia "z powodu", czy też "pracownikowi przechodzącemu na emeryturę/rentę" i pozwala objąć prawem do odprawy te sytuacje, w których rozwiązanie stosunku pracy nie zbiega się ściśle w czasie z nabyciem przez pracownika prawa do emerytury lub renty.

Ważne dla stwierdzenia związku przejścia na emeryturę i rentę z rozwiązaniem stosunku pracy jest to, że nie można tracić z pola widzenia okoliczności, iż rozwiązanie stosunku pracy doprowadziło do skorzystania przez pracownika z przysługujących mu uprawnień z ubezpieczenia społecznego (vide uchwała Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2000 r., III ZP 18/99, OSNP rok 2000, nr 24, poz. 888). Należy zatem uznać, że związek czasowy lub funkcjonalny między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę/rentę zostaje zachowany w pewnych wypadkach także wtedy, gdy spełnienie wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury/renty nie nastąpiło przed rozwiązaniem stosunku pracy, lecz w niedalekiej przyszłości po tej dacie.

Należy więc zatem zwrócić uwagę, że w orzecznictwie przyjmuje się, że w celu skutecznego nabycia przez pracownika prawa do odprawy emerytalnej nie jest konieczne rozwiązanie z nim stosunku pracy z powodu przejścia na emeryturę/rentę (z powodu uzyskania uprawnień do pobierania świadczeń emerytalnych) czy przejścia na rentę. Nie jest również konieczne, aby przejście na emeryturę czy rentę nastąpiło równocześnie z rozwiązaniem z tego powodu stosunku pracy. Przepisy szczególne przewidujące prawo do odprawy emerytalnej, nie przewidują możliwości pozbawienia prawa do tego świadczenia wyłącznie z tego powodu, że rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło z innej przyczyny (w tym z upływem terminu, na który została zawarta umowa czy za porozumieniem stron). W takiej sytuacji niezbędnym jest przejście pracownika, po ustaniu tego stosunku pracy, na emeryturę bądź rentę z uwagi na spełnianie warunków uprawniających do nabycia prawa do tego świadczenia. Powyższy pogląd, z którego wynika, iż związek ustania stosunku pracy z przejściem na emeryturę nie musi być przyczynowo-skutkowy, **ale może być tylko funkcjonalny**

albo czasowy, wyrażony został w tezie 3 wyroku Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2008 roku w sprawie I PK 54/08.

Związek ustania stosunku pracy pracownika z przejściem na rentę musi być interpretowany w sposób szeroki, skoro prawo do odprawy jest świadczeniem powszechnym i jednorazowym. Wskazuje się, iż przedmiotowy przepis dotyczy nie tylko związku przyczynowego pomiędzy ustaniem stosunku pracy a przejściem na rentę, **lecz odnosi się również do sytuacji, gdy związek ten ma charakter czasowy bądź funkcjonalny**. Wąskie rozumienie "związku" ustania zatrudnienia z uzyskaniem przez pracownika prawa do renty nie uwzględniałoby zdarzających się wypadków braku zharmonizowania przepisów prawnych i ignorowałoby obiektywne aspekty życia codziennego, prowadząc niejednokrotnie do pozbawienia pracownika możliwości skorzystania z prawa do odprawy pieniężnej tylko dlatego, że z przyczyn od niego niezależnych przejście na rentę nie zbiegło się w czasie z ustaniem zatrudnienia. Należy zatem stwierdzić, że skoro ustawodawca uzależnił prawo do odprawy od "związku" - a nie np. od "powodu" lub "przyczyny" - ustania zatrudnienia z nabyciem uprawnień do renty z tytułu niezdolności do pracy, chciał zapobiec takim właśnie sytuacjom.

Powyższe stanowisko znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 2009 r. w sprawie II PK 238/08, zgodnie z którym: „Odprawa emerytalno-rentowa ma na celu złagodzenie skutków utraty pracy i przejścia na rentę. **To jest jej ratio i ten cel wyłącza możliwość oceny roszczenia o odprawę z punktu widzenia niezgodności z zasadami współżycia społecznego z powołaniem się na sposób i przyczynę rozwiązania stosunku pracy, jako jedyne elementy mające świadczyć o nadużyciu prawa**. Z założenia bowiem odprawa emerytalno-rentowa nie jest powiązana ze sposobem i przyczyną ustania stosunku pracy, nie spełnia funkcji wychowawczej lecz ma charakter kompensacyjny.” (por. także wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie II PK 239/09).

Zauważyć należy, że zgodnie uznawane jest, iż prawo do pieniężnej odprawy emerytalnej lub rentowej należy do płacowych uprawnień pracowniczych, których można pozbawić pracownika wyłącznie w razie wystąpienia normatywnie określonej przeszkody (przesłanki negatywnej) jego nabycia, którą jest wyłącznie zakaz ponownego nabycia tego prawa przez pracownika, który wcześniej otrzymał odprawę (art. 92¹ § 2 k.p.). Zatem uznanie, że inne przyczyny mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania odprawy winny być w sposób szczególny uzasadnione.

Stwierdzić należy, że w niniejszej sprawie, prawo do odprawy nie zostało zniweczone poprzez fakt, iż powód nie od razu udał się na rentę z tytułu niezdolności do pracy, lecz uczynił powyższe dopiero po wyczerpaniu zasiłku chorobowego i świadczenia rehabilitacyjnego. Zauważyć trzeba bowiem, że często przed wydaniem przez ZUS decyzji w przedmiocie renty z tytułu niezdolności do pracy nie można z całą pewnością stwierdzić, czy spełnione są wszystkie wymagania przewidziane dla nabycia tego świadczenia. Należy nadto podkreślić, że zgodnie z brzmieniem art. 92/1 § 1 k.p. odprawa rentowa przysługuje pracownikowi, a nie byłemu pracownikowi, mimo to twierdzenie, że odprawa przysługuje tylko pracownikowi, a nie byłemu pracownikowi, nie jest trafne. Wielokrotnie przepisy prawa pracy posługują się pojęciem pracownika obejmując zakresem tego pojęcia także byłego pracownika. Ponadto, interpretacja taka pozbawiała by przykładowo prawa do odprawy rentowej pracowników długotrwale niezdolnych do pracy z powodu choroby.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lipca 2012 roku wydanym w sprawie I PK 24/12 słusznie stwierdził, że przesłankami prawa do odprawy rentowej są rozwiązanie stosunku pracy, przyznanie prawa do renty oraz związek funkcjonalny pomiędzy nimi. Przyznanie prawa do renty może tym samym nastąpić po pewnym czasie od ustania stosunku pracy, byle między nimi występował związek funkcjonalny. Stwierdzić należy, że związek funkcjonalny zachowany jest wówczas gdy pracownik stał się niezdolny do pracy wskutek choroby stwierdzonej w czasie zatrudnienia i prowadzącej, po nieprzerwanym okresie pobierania zasiłku chorobowego, do przyznania mu renty. Zauważyć trzeba bowiem, że często przed wydaniem przez ZUS decyzji w sprawie renty nie można z całą pewnością stwierdzić, czy spełnione są wszystkie wymagania przewidziane dla nabycia renty.

Funkcjonalny związek przyczynowy pomiędzy ustaniem zatrudnienia a przyznaniem prawa do odprawy istnieje wówczas, gdy pracownik i był pracownik, który od daty zakończenia stosunku pracy przebywa na zasiłku chorobowym i świadczeniu rehabilitacyjnym, a następnie udaje się na rentę, ostatecznie staje się jedynie rencistą, co nastąpiło w przypadku powoda w dniu 16 września 2016 r. Powód nie podjął pracy u innego pracodawcy zmieniając tym samym status pracownika – na status wyłącznie rencisty. W tej sytuacji nastąpiła zmiana statusu pracownika na status wyłącznie rencisty. Niezdolność do pracy powoda, która ostatecznie była przyczyną udania się na rentę z tytułu niezdolności do pracy, istniała z całą pewnością w dniu 28 listopada 2015 r., a zatem w ostatnim dniu zatrudnienia, kiedy to powód korzystał ze świadczenia rehabilitacyjnego w związku z ogólnym stanem zdrowia. Już w okresie pracy ubezpieczony cierpiał na chorobę psychiatryczną, leczył się również na stawy biodrowe i kręgosłup. Dodatkowo z dokumentacji z akt rentowych ubezpieczonego oraz informacji przekazanej przez ZUS wynika bezspornie, że przyczyną zasadniczą przyznania prawa do renty były przyczyny psychiatryczne, tj. zaburzenia lękowo-depresyjne i zaburzenia adaptacyjne.

Podkreślenia wymaga, że w przedmiotowym postępowaniu nie jest rolą Sądu, ani też tutejszy Sąd nie jest uprawniony do weryfikacji w niniejszym postępowaniu, prawidłowości przyznanego świadczenia rentowego. Do tego przeznaczony jest inny rodzaj postępowania toczącego się w ramach odwołania od decyzji organu rentowego w postępowaniu z zakresu ubezpieczeń społecznych. Dla rozstrzygnięcia zaś niniejszej sprawy niezbędnym było jedynie ustalenie czy powodowi zostało przyznane prawo do renty, która to przesłanka została spełniona, co jest między stronami bezsporne.

Nadto, w ocenie Sądu Okręgowego, istotnym jest jedynie, że pracownik stał się niezdolny do pracy wskutek choroby stwierdzonej w czasie zatrudnienia i prowadzącej, po nieprzerwanym okresie pobierania zasiłku chorobowego, do przyznania mu renty. Bez znaczenia pozostaje przy tym czy podstawą przyznania świadczenia rentowego jest dokładnie to samo schorzenie, na które pracownik zapadł w czasie zatrudnienia, czy też inne schorzenie. Ważnym pozostaje jedynie to, że na skutek choroby (jakiegokolwiek), która rozpoczęła się w trakcie zatrudnienia, ostatecznie została mu przyznana renta. Dodatkowo należy podkreślić, że w przedmiotowej sprawie, z informacji przekazanej przez ZUS wynika wprost, iż przyczyną zasadniczą przyznania prawa do renty były przyczyny psychiatryczne tj. zaburzenia lękowo-depresyjne i zaburzenia adaptacyjne, a w związku z takimi właśnie schorzeniami powód pozostawał na zwolnieniu lekarskim w czasie zatrudnienia.

W tym stanie rzeczy stwierdzić należy, że pomiędzy ustaniem zatrudnienia w dniu w dniu 28 listopada 2015 r., a udaniem się na rentę przez powoda z dniem 16 września 2016 r. istnieje ewidentny związek funkcjonalny.

Z całą pewnością nabycie przez powoda prawa do renty w okresie około roku po ustaniu zatrudnienia było konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej ustanie stosunku pracy.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu Okręgowego, należy uznać, iż przyznanie prawa do renty nastąpiło **w niedalekiej przyszłości po rozwiązaniu stosunku pracy**. Bez wątplenia istnieje bowiem funkcjonalny związek pomiędzy ustaniem stosunku pracy a nabyciem prawa do renty przez powoda – w rozumieniu omówionym powyżej.

Trzeba zatem uznać, iż powodowi przysługuje prawo do odprawy rentowej w wysokości zgodnej z treścią przepisu art. 92 ¹§1 kp w zw. z art. 12 ust. 1 pkt 4 Ponadzakładowego układu zbiorowego pracy dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach, prowadzonych przez miasto Ł. z dnia 9 czerwca 2009 roku.

Mając na względzie wszystkie wskazane wyżej okoliczności zarzuty apelacji okazały się nieskuteczne i nie mogą prowadzić do zmiany bądź uchylecia zaskarżonego orzeczenia. Sąd Rejonowy w sposób właściwy przeprowadził postępowanie, dokonał prawidłowej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i na tej podstawie, zgodnie z obowiązującymi normami prawa materialnego uznał, że spełnione zostały przesłanki do uzyskania przez powoda odprawy emerytalnej.

W tym stanie rzeczy, na mocy art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił apelację pozwanego jako bezzasadną.

O zwrocie kosztów zastępstwa procesowego za II instancję orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c., a także § 10 ust. 1 pkt 1 oraz § 9 ust. 1 pkt 2 w zw. z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018 r., poz.265).

Przewodniczący: Sędziowie:

K.B